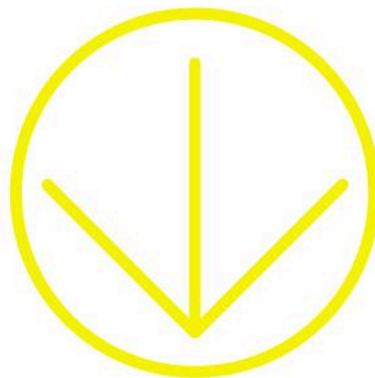

LILA

**Supporting GBV
survivors**

SERVEI SUPORT INTEGRAL DIRIGIT A
DONES SUPERVIVENTS DE VIOLÈNCIES
MASCLISTES I ALS SEUS FILLS I FILLES PER
AFRONTAR LES NECESSITATS DERIVADES
DE LA CRISI DEL COVID

Avaluació

Co-funded by
the European Union

Índex

1. Introducció	1
2. Marc i metodologia d'avaluació	4
2.1 Eines d'avaluació	6
2.2 Limitació de l'avaluació i mesures de mitigació	7
3. Les dones al centre: avaluació del canvi que el programa ha suposat per a les beneficiàries	8
4. Avaluació de la formació per a professionals	23
4.1 Disseny del qüestionari	24
4.2 Participants	25
4.3 Resultats	26
4.4 Aspectes particularment rellevants per a la seva feina	26
4.5 Avaluació de la formació	28
4.6 Comprensió de la formació	29
4.7 Avaluació general	29
5. Avaluació de les organitzacions col·laboradores	30
6. Avaluació de procés	33
7. Conclusions	35
8. Lliçons apreses i recomanacions	37

1. Introducció

La violència de gènere (VG), en totes les formes d'expressió, des de la violència en l'àmbit de la parella fins al tràfic de persones, constitueix una violació de múltiples drets humans als quals el Projecte LILA ha pretès trobar una solució a través d'un enfocament holístic¹. Les conseqüències de la violència de gènere no sols perjudiquen les dones directament involucrades, sinó que obstaculitzen la construcció d'una societat igualitària.

La incidència real d'aquest fenomen ja se subestimava abans de la pandèmia de COVID-19, però investigacions posteriors mostren com les mesures de control del virus i els confinaments implementats a tots els països de la UE han augmentat el risc de violència per a dones, nenes i nens, i n'han limitat l'accés a serveis de suport i ajuda. Naturalment, el suport a les supervivents es va veure afectat durant el temps que les mesures més restrictives van estar vigents: els serveis psicològics, jurídics i d'orientació professional sovint es van tancar temporalment a causa d'aquestes mesures contra la COVID-19 i, en alguns casos, es van substituir per serveis en línia.

Les mesures contra la COVID-19 van fer agreujar i connectar diferents formes interseccionals de discriminació contra les dones, augmentant el risc de violència contra les dones de grups vulnerabilitzats i socialment exclosos. Entre elles s'hi inclouen dones grans, dones i nenes amb discapacitat, dones migrants, dones sense llar i víctimes de tràfic.

L'evidència indica que la pandèmia va exacerbar les bretxes ja existents en la prevenció i el suport a la violència de gènere i en l'adequació dels serveis d'atenció per a les supervivents², com va confirmar la investigació duta a terme pel projecte LILA al començament³. Cal cridar l'atenció sobre el nivell de creixement de la violència sexual i de gènere durant aquest període.

Segons el Conveni d'Istanbul⁴ les institucions han de garantir a les dones que pateixen violència assistència, habitatge, educació, formació i ajuda per trobar feina, però

---

¹ Sinc, L., Goldner, L., Saint Arnault, Sr. (2021) "Lista de verificació d'accions de recuperació del trauma: aplicació de mètodes mixtos a una mesura holística d'accions de recuperació de la violència de gènere", *Sexes*, 2 (3), pàg. <https://doi.org/10.3390/sexes2030029>

² EIGE (2021) Índex d'Igualtat de Gènere 2021: Salut.

³ Equip del Projecte LILA (2022). Anàlisi de serveis i escenaris nacionals sobre violència de gènere després del Covid-19 a Espanya, Bèlgica, Grècia i Itàlia. Lliurable 2.1 Projecte LILA.

⁴ Consell d'Europa, Conveni per prevenir i combatre la violència contra les dones i la violència domèstica, 201, art. 20.

encara hi ha una enorme bretxa entre el que diu la llei i la realitat, com destaquen dades proporcionades per l'Institut Europeu d'Igualtat de Gènere (EIGE)⁵.

Actualment, la majoria dels programes nacionals i europeus no satisfan les necessitats de les supervivents ni inclouen disposicions de permís durant el temps necessari per recuperar-se de la violència. L'aplicació d'un **enfocament interseccional i multiservei és absent a les polítiques actuals**. El **projecte LILA** ha tingut per objectiu, a través de les seves activitats, mostrar com un enfocament semblant pot ser més efectiu per **respondre a les necessitats específiques i col·lectives de les supervivents**.

Aquest informe té com a objectiu proporcionar informació sobre els **canvis provocats per la intervenció del projecte pilot** (positius i negatius, intencionats i no intencionats, directes i indirectes) i utilitzar les troballes per ajustar la intervenció en curs, informar decisions sobre intervencions futures, i possibilitar que el projecte sigui replicat.

En el **procés d'avaluació** s'analitzaran tant els resultats - allò que s'ha aconseguit en termes de canvis materialitzats als grups objectiu (avaluació d'impacte) - com els processos - i com s'ha aconseguit (**avaluació de la implementació**).

L'estructura d'aquest document és la següent: en primer lloc, es presenta un **resum** del projecte, seguit de la **metodologia** utilitzada per avaluar. A això segueix una **anàlisi de l'impacte** sobre **els tres grups destinataris**: beneficiàries, professionals i organitzacions col·laboradores. La part següent està dedicada a **l'avaluació de procés**. Finalment, es presenten les **conclusions**, que consten, per una banda, de **llicons apreses** i, per altra banda, de **recomanacions** per a una possible implementació futura del projecte LILA.

---

⁵ EIGE (2022) Índex d'igualtat de gènere 2022: La pandèmia i l'atenció de la COVID-19.

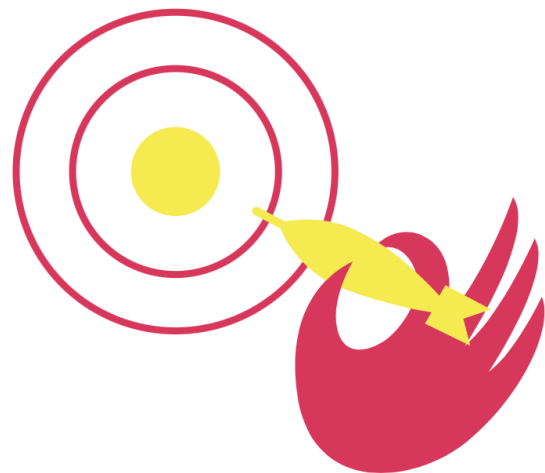
LILA. Servei de suport integral per a dones supervivents de Violències Masclistes i els seus fills/es per fer front a les necessitats derivades de la crisi de la Covid-19		
DESCRIPCIÓ DEL PROJECTE	DURADA	24 mesos
<p>Objectiu general:</p> <p>Dissenyar, implementar i avaluar un programa de suport integral adaptat i dirigit a dones supervivents de Violències Masclistes i als seus fills/es, basat en les seves necessitats individuals, especialment aquelles derivades de la crisi econòmica i social de la Covid-19.</p> <p>Objectius específics:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Implementar un pilot, basat en una intervenció psicosocial adaptada per a proporcionar un suport integral a noies i dones víctimes de VM i als seus fills/es. • Contribuir a la detecció de necessitats emergents de les víctimes en el context de la Covid-19. • Proveir les dones amb eines per incrementar la seva resiliència, escapar de relacions abusives, recuperar la seva autonomia i prevenir noves relacions violentes • Enfortir la independència econòmica mitjançant la formació, el suport en la recerca d'ocupació i l'apoderament. • Avaluar l'impacte de la intervenció pilot en el benestar, les competències i les habilitats de les dones. • Augmentar la sensibilització entre la ciutadania de la UE sobre la problemàtica de les VM. • Fomentar i enfortir la cooperació interinstitucional per incrementar la capacitat de les parts interessades i de les professionals a l'hora de donar suport a les supervivents. 	DATA D'INICI	Març 2022
	DATA DE FINALITZACIÓ	Febrer 2024
	REFERÈNCIA PROJECTE	101049286 - LILA
	PROGRAMA I CONVOCATÒRIA	CERV-2021-DAPHNE
	ENTITATS PARTICIPANTS	<p>ABD – Associació Benestar i Desenvolupament (coord) - Espanya</p> <p>ACRA - Itàlia</p> <p>DIOTIMA - Grècia</p> <p>PAYOKE - Bèlgica</p>
ACTIVITATS	BENEFICIÀRIES	<p>80-200 dones</p> <p>100 professionals formades</p> <p>200 organitzacions col·laboradores</p>
<p>Implementació pilot d'una sèrie d'intervencions integrades i adaptades destinades a proporcionar suport complet a les dones que han patit violència de gènere i als seus fills i filles.</p> <p>Les intervencions inclouen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Serveis de suport psicològic individuals i grups. • Assessorament legal especialitzat. • Serveis de suport per a la formació professional i la inserció al mercat laboral. • Serveis de suport a la criança 		

2. Marc i metodologia d'avaluació

L'objectiu principal d'aquesta avaluació és valorar **l'eficàcia amb què el projecte ha assolit els seus**, i **l'impacte social generat**. En particular, aquest informe se centrarà en:

1. L'impacte del projecte en els principals grups de persones beneficiàries;
2. Els canvis en el coneixement, la consciència i les pràctiques entre les entitats participants i les organitzacions col·laboradores;
3. L'avaluació dels resultats aconseguits pel projecte i els pilots implementats per cada entitat participant;
4. L'anàlisi de les fortaleses, debilitats, oportunitats i amenaces (DAFO) del projecte;
5. La rellevància, coherència, eficàcia, eficiència i sostenibilitat de la intervenció (criteris OCDE-DAC).

L'avaluació ha cobert els quatre països d'implementació: Itàlia, Espanya, Bèlgica i Grècia, i totes les dades van ser recopilades per cada entitat sota la coordinació d'ACRA. S'han fet servir metodologies quantitatives (qüestionaris), qualitatives (grups focals i entrevistes) i revisió de la literatura.

A més, tota l'avaluació s'ha emmarcat amb els estàndards internacionals de drets humans, d'acord amb els valors universals de l'enfocament basat en drets humans establerts per l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible, en el marc teòric de

l'Avaluació del Desenvolupament Humà (EHD), i en l'aplicació d'una perspectiva de gènere i interseccional en el disseny i la implementació de l'avaluació.

Utilitzant aquí una perspectiva interseccional, a l'anàlisi les dones no són considerades un grup homogeni, sinó subjectivitats diferents que enfronten discriminacions interseccionals basades en altres característiques més enllà del gènere, com raça, edat, orientació sexual i identitat de gènere, discapacitat, etc.⁶. Per comprendre com les necessitats i les demandes de diferents dones estan determinades per formes d'opressió estructurals i superposades, aquest enfocament s'utilitza en aquesta avaluació del Projecte LILA.

---

⁶ Hankivsky, O., Grace, D., Hunting, G. i col. "Un marc d'anàlisi de polítiques basat en la interseccionalitat: reflexions crítiques sobre una metodologia per promoure l'equitat". Int J Equity Health 13, pàg. 119 (2014). <https://doi.org/10.1186/s12939-014-0119-x>

2.1 Eines d'avaluació

D'acord amb la metodologia descrita, l'avaluadora va desenvolupar un conjunt d'eines de recopilació de dades necessàries per avaluar els resultats del projecte. Aquestes eines es mostren a la taula següent:

	Grup involucrat	Instruments	Materials recollits
AVALUACIÓ D'IMPACTE	Mínim 80 dones supervivents de VG; professionals de les entitats participants	2 qüestionaris: un pre i un altre post	180 enquestes de base (qüestionaris pre) + 88 enquestes postintervenció (qüestionaris post)
	Mínim 100 professionals participants a les formacions	Qüestionari per a professionals que van assistir a la formació	70 participants van completar els qüestionaris.
	20 organitzacions col·laboradores	Qüestionari Entrevista Grup focal	ABD: 4 entrevistes ACRA: 1 grup focal Diotima: 1 grup focal Qüestionari Payoke: 2
AVALUACIÓ DE LA IMPLEMENTACIÓ	Professionals de les entitats participants (involucrats amb diferents rols i funcions al projecte)	Entrevistes Grups focals	ABD: 2 entrevistes ACRA: 1 grup focal Diotima: 1 grup focal Payoke: 1 grup focal

2.2 Limitació de l'avaluació i mesures de mitigació

La principal limitació d'aquesta avaluació és que els qüestionaris de les dones supervivents beneficiàries van ser completats en part per professionals i en part per professionals en col·laboració amb les beneficiàries. Això ha proporcionat dades des de dues perspectives diferents. A més, en alguns casos, les professionals van modificar les preguntes per fer-les més entenedores per al nivell lingüístic d'algunes de les beneficiàries.

Aquesta decisió va basar-se en el desig de prioritzar "posar la dona al centre" i permetre que expressin el seu punt de vista en primera persona, en lloc de tractar d'interpretar la seva percepció del canvi experimentat gràcies al pilot. Tot i això, per assegurar la representativitat de la mostra, l'avaluació s'ha dut a terme per separat entre les diferents organitzacions, i després s'ha proporcionat una anàlisi global.

3. Les dones al centre: avaluació del canvi que el programa ha suposat per a les beneficiàries

Comencem aquí amb l'anàlisi del primer dels 3 indicadors: el canvi produït a les beneficiàries directes del programa de suport, és a dir, les dones supervivents de violència de gènere.

Indicadors del projecte
En la implementació pilot s'atenen almenys 80 dones (mínim 20*organització).
Almenys el 90% de les dones ateses estan satisfetes amb la participació al pilot (72 dones).
Almenys el 90% de les dones assistides declaren que la participació al pilot ha tingut un impacte positiu en el seu benestar.

Eina
180 enquestes de base + 88 enquestes posteriors a la intervenció recopilades per les 4 entitats.

Per a l'avaluació d'impacte, el qüestionari es va dividir en quatre grans seccions:

- Millorar **l'autoestima/situació psicològica**;
- Adquisició d'habilitats útils per a la **inserció laboral i les habilitats lingüístiques**;
- Millora de la situació des del **punt de vista jurídic**;
- **Ajuda a la criança** i millora de **la xarxa social**.

Gràcies al pilot implementat al projecte LILA, les dones van poder accedir a una varietat de serveis professionals, que inclouen suport psicosocial, assistència legal, enfortiment d'habilitats en la criança i desenvolupament d'habilitats i competències

rellevants per a la inserció laboral. El programa pilot va estar actiu a tots els territoris des del febrer fins al desembre del 2023, amb algunes participants involucrades per uns mesos i altres per un període més prolongat. Tot i això, tots els serveis de suport implementats fins al desembre estan inclosos en l'anàlisi.

Específicament, tres entitats sòcies del projecte (ABD, ACRA/Cadmi i Diotima) van oferir principalment ajuda a dones que han patit violència de gènere, juntament amb els seus fills i filles, amb un enfocament especial a les dones refugiades i migrants en el cas dels dos darrers. Payoke, l'altra entitat sòcia, es va enfocar a brindar suport a menors víctimes de trànsit sexual a través del mètode 'loverboy'. Els desafiaments que enfronten les dones involucrades al projecte i els seus antecedents (tant el tipus de violència com el context geogràfic) són molt diversos, però el pilot va ser dissenyat per ser funcional i adaptable en tots els casos. **L'avaluació resultant dels qüestionaris, per tant, reflecteix diverses situacions però també un fil conductor comú.** La **violència de gènere** s'utilitza aquí com a **terme general** per a qualsevol acte nociu que es perpetra contra una persona i que es basa en diferències (de gènere) socialment atribuïdes entre dones i homes⁷. Alguns dels factors que fan que les dones siguin més vulnerables a la **violència de gènere** (discriminació de gènere, pobresa, desastres naturals, conflictes, infraestructures educatives i sanitàries deficientes) **són similars a les causes fonamentals del tràfic de persones** i serveixen com a factor d'empenta⁸. Si algunes de les causes són comunes, també ho són alguns dels problemes que enfronten les supervivents.

Com ja hem esmentat, un altre aspecte important a esmentar abans de presentar l'anàlisi és que **cada entitat sòcia va decidir de manera independent com completar l'enquesta**. En la majoria dels casos, van ser les professionals les qui la van completar i després van proporcionar una avaluació del recorregut de la beneficiària; en altres casos, el qüestionari va ser completat per la professional en col·laboració amb la beneficiària. En aquest darrer escenari, el qüestionari no només va servir com una eina per recopilar dades, sinó també com un **instrument per reflexionar juntament amb les beneficiàries sobre el seu progrés i fomentar-ne la consciència**. Aquest enfocament va ajudar a reduir la distància percebuda entre la professional i la

---

⁷ UNICEF, UNFPA, UNDP, UN Women. "Gender Equality, UN Coherence and You". Citat al Glossari d'Igualtat de Gènere de l'ONU.

⁸ Winrock International, Abordar les interrelacions entre la violència de gènere i el tràfic de persones per prevenir el reforç de les desigualtats, 2012.

beneficiària, semblant a la distància entre l'entrevistadora i l'entrevistada en una investigació⁹.

L'últim aspecte a què cal parar atenció és que **en alguns casos es van alterar certs termes de les preguntes**, encara que se'n va mantenir l'objectiu avaluatiu. Això va passar tant pel fet que el qüestionari va ser creat en anglès com que, en traduir-se als idiomes de cada país, els termes van adquirir matisos relacionats amb el context i el llenguatge, com passa comunament en les traduccions. A més, es destaca que el **llenguatge exerceix una funció particularment important en la pràctica feminista**¹⁰, com va subratllar expressament una de les entitats sòcies en relació amb el llenguatge utilitzat en els qüestionaris dissenyats.

Els qüestionaris estan organitzats en **10 àrees**, cadascuna de les quals contenia preguntes específiques. L'avaluació del canvi es va dur a terme mitjançant una pregunta específica sobre el canvi percebut, formulada al final de cada àrea als qüestionaris postintervenció. L'anàlisi de les respostes es presenta **per separat** per a cadascuna de les 4 entitats sòcies per tal de ressaltar possibles diferències segons el context, però també s'ha realitzat una **avaluació global** a l'anàlisi.

⁹Weber, S., Thomas, S. (2021). Participar en la investigació sobre la violència de gènere: adoptar una perspectiva feminista i participativa. A: Bradbury-Jones, C., Isham, L. (eds) Comprendre la violència de gènere. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-65006-3_16.

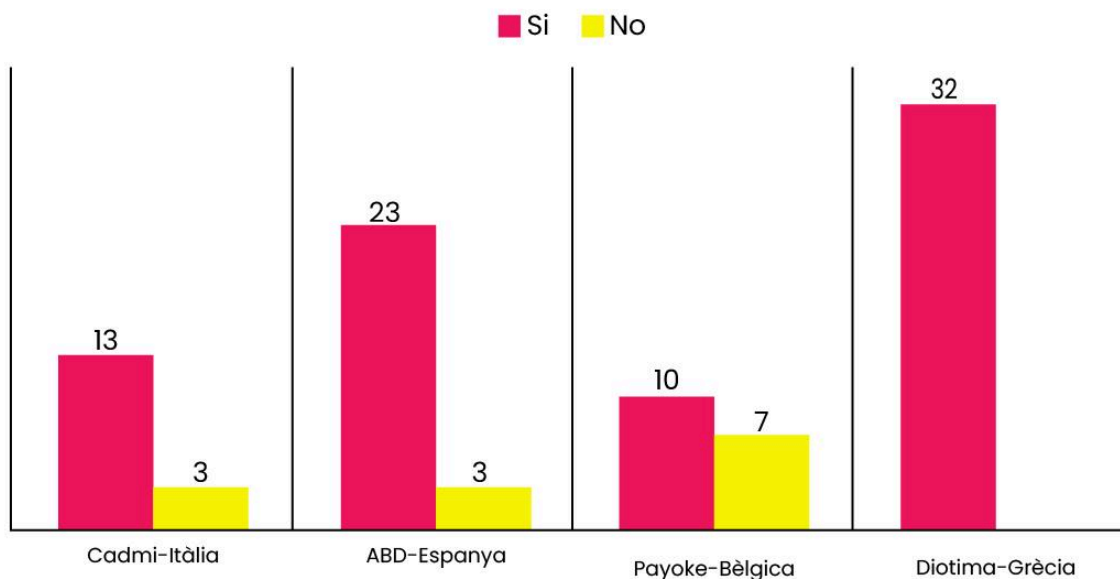
¹⁰ Borges, GM (2017). Violence Against Women and Girls as Human Rights Violation: Creating a Common Language Against Gender-Neutral Views of Abuse.

Àrea 1 – Autoeficàcia percebuda

La primera àrea analitzada fa referència a l'**autoeficàcia percebuda**: les preguntes se centren en la capacitat percebuda per assolir els objectius que cada dona s'estableix per a si mateixa. Aquesta és una pregunta fonamental tant per avaluar l'efectivitat del pilot com per mostrar en quins valors es va basar el mateix. Aquesta qüestió se centra en la disposició de la dona per iniciar un camí cap a una vida lliure de violència sense considerar que aquest camí depèn únicament d'ella mateixa. D'una banda, hi ha la voluntat de la dona, de l'altra, hi ha la relació amb la professional i la resta de l'associació, però sobretot el sistema de serveis del centre.

Per a **gairebé totes les beneficiàries (86%) el canvi a l'autoeficàcia va ser positiu.**

Creus que hi ha hagut un canvi en la manera
en què perceps la teva autoeficàcia?

Àrea 2 - Autoestima

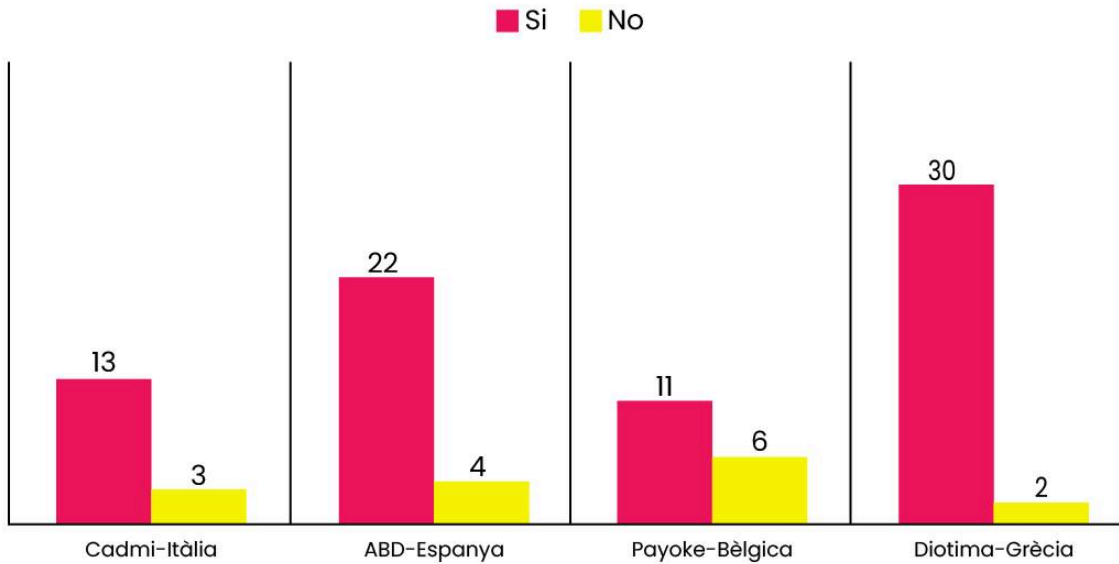
La violència de gènere afecta la integritat física i psicològica de les supervivents i **debilita el sentit de vàlua i autoestima d'una persona**. No només influeix en la salut física, sinó també en la salut mental, podent provocar autolesions, aïllament, depressió i intents de suïcidi. Aquests efectes encara poden ser més greus per a les dones **que ja es troben en situació de vulnerabilitat social** i que pateixen discriminació a causa d'altres factors com el nivell econòmic, el lloc d'origen, l'orientació sexual o la discapacitat. L'experiència de la violència de gènere, el temor i la intimidació per part d'una parella tenen un impacte significatiu a la percepció de si mateixes de les dones. Com a resultat, moltes experimenten una baixa autoestima¹¹.

Pel **86% de les dones que van participar en el pilot, hi ha hagut un canvi positiu en la manera com perceben la seva autoestima i/o la manera com se senten amb si mateixes**. De fet, a l'inici del projecte, el 60% de les dones semblaven/deien estar satisfetes amb elles mateixes; mentre que això va ser així per al 70% d'elles als qüestionaris postintervenció¹².

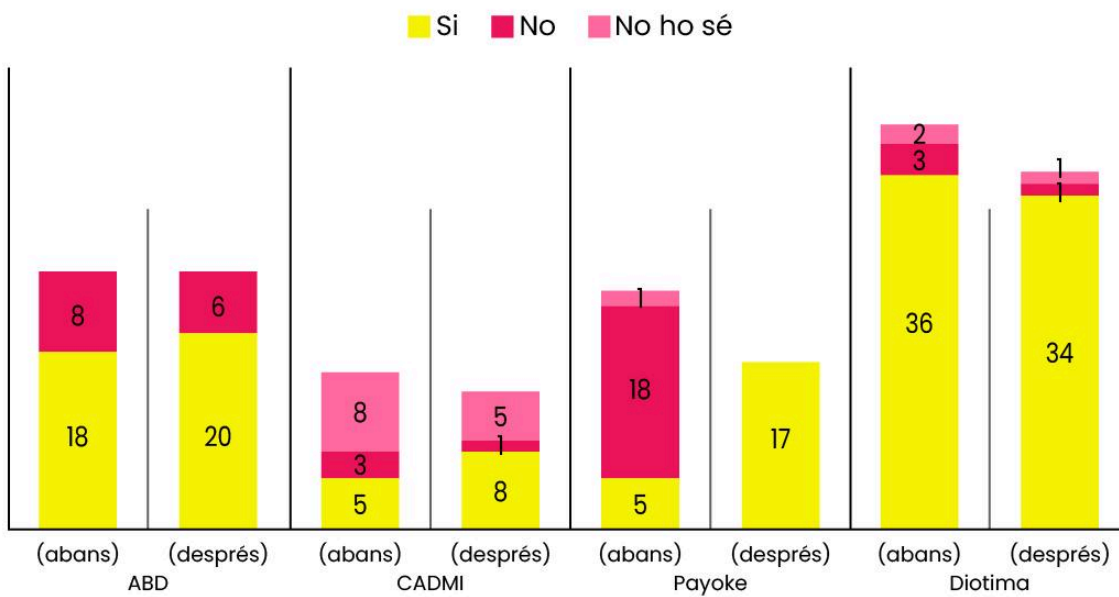
¹¹ Alazne Aizpitarte et al, L'impacte de la violència de parella en les dones als tribunals penals: més enllà de la dicotomia víctima-supervivent, víctimes i delinqüents (2023). DOI: [10.1080/15564886.2022.2159904](https://doi.org/10.1080/15564886.2022.2159904)

¹² La discrepància en les dades entre el pre i el post és perquè algunes dones, com sol passar en serveis d'aquest tipus, no han tornat al centre, abandonant el pilot abans del previst.

Creus que hi ha hagut un canvi positiu en la manera en què percep la seva autoestima i/o en la manera com es sent amb ella mateixa?

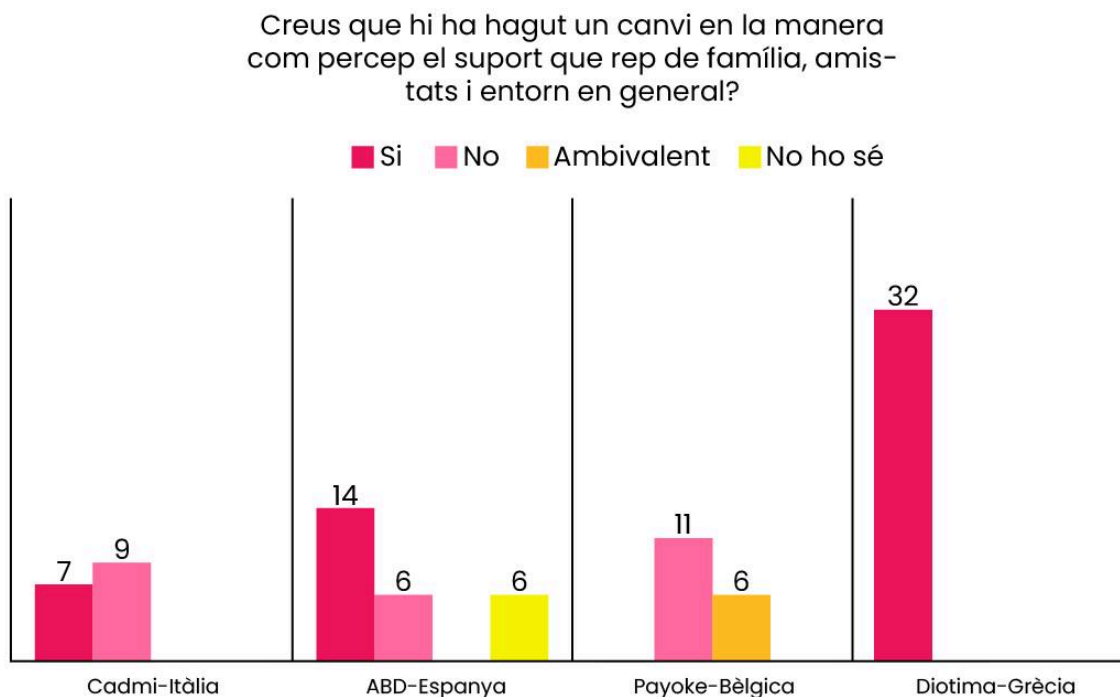
Sembla satisfeta amb ella mateixa?

Àrea 3 – Suport social (auto) percebut per part de familiars, amistats i altres persones

Un dels aspectes comuns de la violència de gènere, especialment quan es dona a l'àmbit de la parella, és l'aïllament de la dona del seu entorn. Aïllar les víctimes és una altra manera que els agressors exerceixen el seu poder sobre les seves parelles¹³. És possible que les amistats i la família no reconeixin l'abast de l'abús quan les dones queden aïllades. Aquest grup de preguntes investiga el canvi pel que fa a la percepció de les relacions. Això no només afecta els dos aspectes investigats a l'àrea 1 i l'àrea 2, que són el benestar psicofísic de la dona, sinó que també influeix en l'apoderament socioeconòmic. És important destacar que les relacions informals, com les amistats i els antics companys o companyes de feina, sovint juguen un paper crucial en la reintegració laboral de les supervivents¹⁴.

Pel 66% de les beneficiàries hi ha hagut un canvi en la forma de valorar el suport rebut de familiars, amics i altres persones, mentre que per al 5% aquest canvi pot resultar molt ambivalent.

¹³ Barnes, M., Szilassy, E., Herbert, A. et al. Ser silenciado, soledad i escuchado: comprender los caminos hacia la violencia i el abuso de pareja en adultos jóvenes. un estudio de métodos mixtos. BMC Salud Pública 22, 1562 (2022). <https://doi.org/10.1186/s12889-022-13990-4>

¹⁴ Hetling, A. i Postmus, J. (2014). Educació financera i apoderament econòmic dels supervivents de violència de parella: examen de les diferències entre les beneficiàries i els no beneficiaris d'assistència pública. Revista de Pobresa, 18 (2), 130-149.

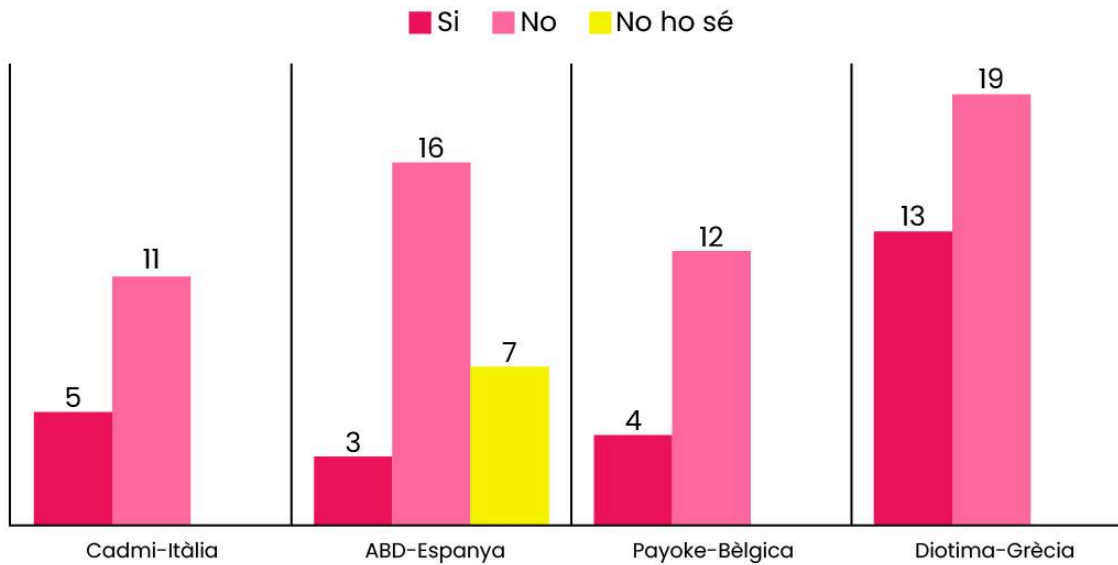

Àrea 4 – Síntomes de depressió, ansietat o TEPT

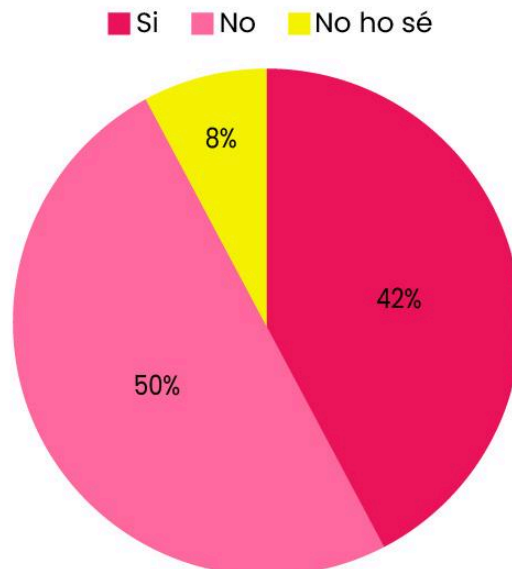
La quarta àrea està vinculada a les anteriors, però va resultar ser més difícil tant a l'ompliment del qüestionari com a l'avaluació. De fet, es considera complicat avaluar condicions de salut mental específiques si els operadors no tenen un entrenament psicològic específic.

Tot i això, **el canvi percebut va ser positiu per al 42% de les participants.**

Creus que hi ha hagut un canvi en la seva situació psicològica (en relació a símptomes associats a depressió/ansietat/TEPT)?

Creus que hi ha hagut un canvi en la seva situació psicològica (en relació a símptomes associats a depressió/ansietat/TEPT)?

Àrea 5 - Competències per a l'ocupabilitat i Àrea 10 - Habilitats lingüístiques

“(Ella) Va portar entusiasme pel nou curs professional i va continuar considerant-se a si mateixa com una dona lliure i independent”

La independència socioeconòmica és un factor crucial per a les supervivents. Els proporciona a les dones les condicions materials per prendre decisions lliurement tant per a elles mateixes com per als seus fills i filles a càrrec, si n'hi ha¹⁵. Comptar amb estabilitat econòmica influeix en la decisió de les dones d'abandonar l'agressor en cas de convivència, així com la sortida de recursos residencials d'acollida. La independència econòmica és una condició fonamental per sortir d'una situació violenta i també preveu possibles recaigudes.

Tot i que això és evident en diverses investigacions i és present a la legislació europea sobre violència de gènere, **encara existeix una gran bretxa** entre el que estableix la llei i la realitat, com ho destaquen les dades de l'Institut Europeu d'Igualtat de Gènere (EIGE)¹⁶.

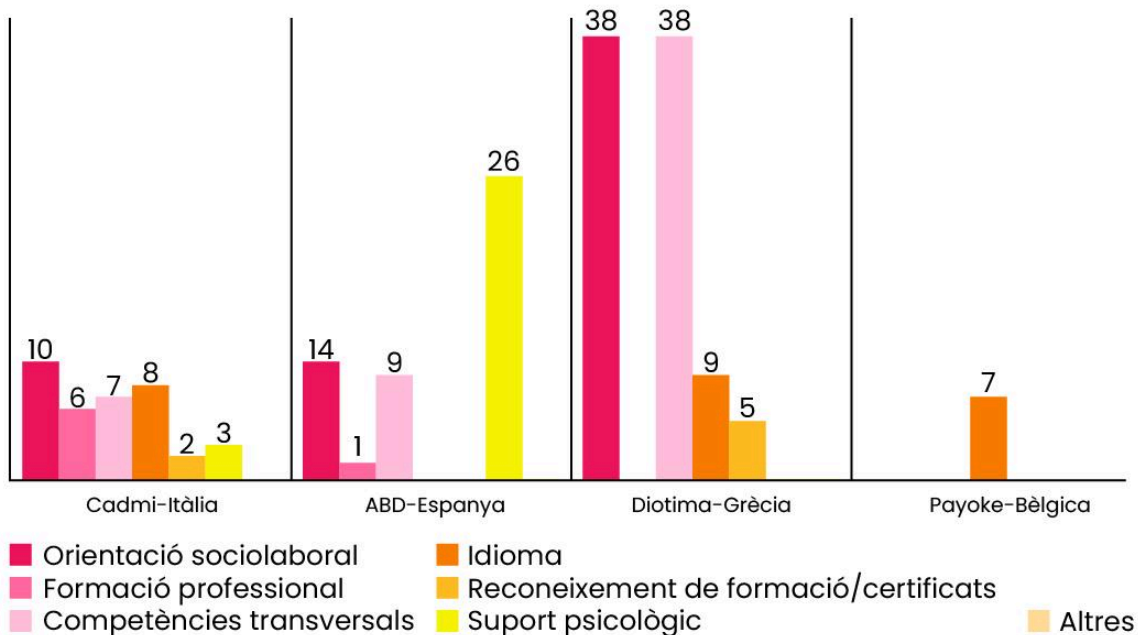
Moltes dones participants al programa mai van treballar precisament a causa de la **violència econòmica**¹⁷, d'altres van haver d'interrompre les seves carreres, i d'altres van haver de canviar de professió perquè es van allunyar dels llocs d'origen. Les activitats del pilot van buscar **generar canvis a través de l'apoderament socioeconòmic** de les dones, el qual no es pot mesurar simplement per la quantitat de llocs de treball obtinguts, sinó mitjançant diverses activitats que els permetessin avançar cap a una independència econòmica a llarg termini. Aquestes activitats abasten diferents aspectes, com ara la millora i el reconeixement de competències transversals i tècniques, cursos d'idiomes i suport psicològic.

¹⁵ ONU, Declaració de Beijing, 1995, paràgraf 26; Comissió de les Nacions Unides sobre la Condició Jurídica i Social de la Dona, Conclusions convingudes sobre l'eradicació de la pobresa, fins i tot mitjançant l'apoderament de les dones al llarg del seu cicle de vida, en un món en procés de globalització, E/ 2002/27 E/CN.6/2002/13, p. 1.

¹⁶ EIGE, (2022) Índex d'igualtat de gènere 2022: La pandèmia de COVID-19 i les cures.

¹⁷ EIGE, (2017) Glossary of definitions of rap, femicide and intimate partner violence. Luxemburg. Publicació Office of the European Union

Serveis proporcionats durant el pilot en les àrees 5 i 10

El 71% de les dones han rebut suport en orientació laboral, el 67 % ha rebut suport a l'enfortiment de competències transversals, mentre que el 9% de les dones ha rebut suport a l'enfortiment d'habilitats tècniques a través de la participació en cursos de formació professional.

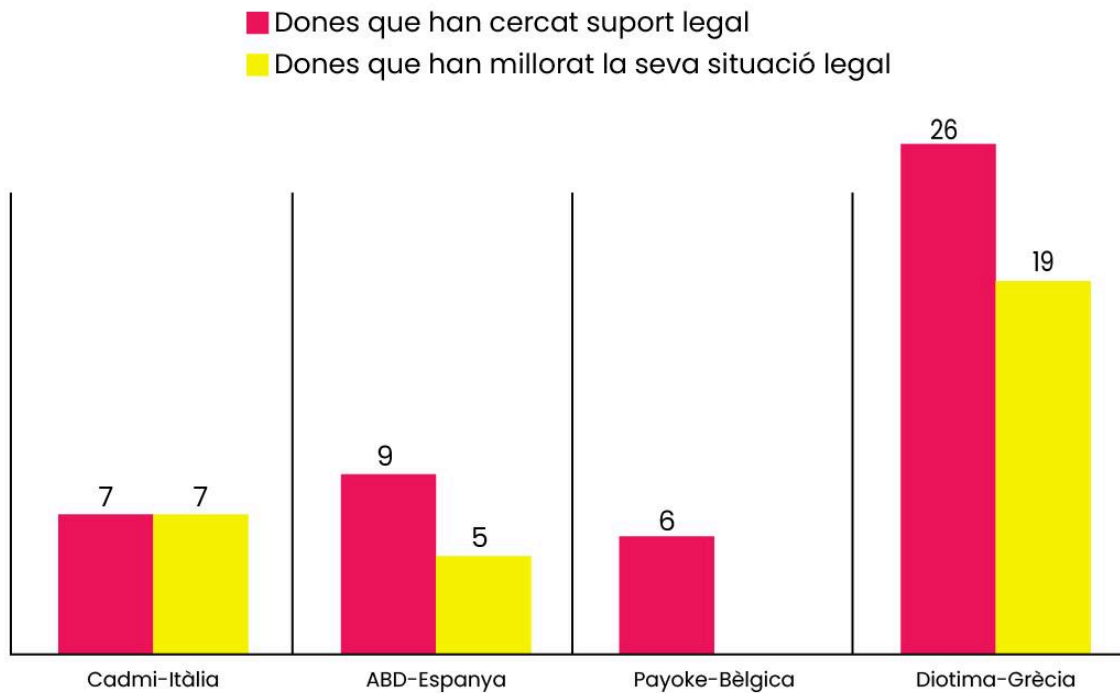
El 23% de les dones d'origen immigrant van rebre suport en el reconeixement de certificats i qualificacions. El 4% ha rebut suport psicològic. El 35% ha rebut formació per reforçar les seves habilitats lingüístiques i la majoria (31/33) n'ha augmentat l'habilitat lingüística.

Àrea 6 - Assessorament jurídic

La secció sobre el canvi en la situació jurídica és especialment interessant des d'un enfocament interseccional. De fet, les preguntes conformen un marc en què el problema legal de les dones no només es relaciona amb la violència de gènere que han experimentat, sinó que també investiga altres possibles dificultats i discriminacions derivades de ser dones migrants, o pertànyer a la comunitat LGBTQI+ o dones amb discapacitat.

Això també posa de manifest la necessitat de construir un servei legal personalitzat que tingui en compte totes aquestes necessitats¹⁸.

Aquesta àrea també és interessant perquè Covid-19 va tenir un gran impacte en l'accés als serveis legals¹⁹.

La discrepància en les dades entre dones que tenen/van tenir problemes legals es deu principalment a la diferència en els serveis i situacions per a les dones als diferents països.

Gràcies al pilot, **el 50% de les dones que van sol·licitar assistència jurídica van poder millorar la seva situació jurídica**, però les dades de Payoke no es compten en aquest percentatge, perquè no estan disponibles.

¹⁸ Noir, M., (2022) 'Proporcionar justícia personalitzada com a obligació de drets humans: l'advocacia feminista per abordar la violència de gènere contra les dones', 4a Conferència Internacional Canadenca sobre Humanitats i Ciències Socials, pàgs.<https://imrjournal.info/wp-content/uploads/2022/12/ProceedingsHUSO2022-.pdf>

¹⁹ Speed, A., Thomson, C. i Richardson, K. (2020). Quedar-se a casa, mantenir-se fora de perill, salvar vides? Una anàlisi de l'impacte del COVID-19 en la capacitat de les víctimes de violència de gènere per accedir a la justícia. La Revista de Dret Penal, 84(6), 539-572.

Àrea 7- Suport del grup d'iguals

“Sobretot m'ha ajudat a compartir les nostres històries, a veure que no estem soles, que, encara que lamentablement, en som moltes i que juntes podem fer qualsevol cosa! I que som forts”

El grup de suport exerceix un paper fonamental en la creació d'un espai segur on les beneficiàries puguin rebre suport psicosocial, tant individualment per desenvolupar l'autoconsciència i l'autodeterminació, com en l'àmbit relacional per construir una xarxa de suport social. A més, aquesta activitat contribueix a treballar en la prevenció de la violència que es podria repetir. Finalment, garanteix una avaluació constant de les necessitats i els recursos existents a nivell individual, comunitari i contextual.

31 dones han participat en grups de suport entre iguals. En concret han participat en aquest tipus de grups: 22 dones a Espanya (ABD), 7 dones a Bèlgica (Payoke); 1 dona a Itàlia (Cadmi); 1 dona a Grècia (Diotima).

La discrepància en les dades és perquè:

- CADMI no sempre inclou l'ús de grups de suport entre iguals²⁰;
- En el cas de DIOTIMA, l'heterogeneïtat de les beneficiàries del pilot i la seva curta durada no van permetre la creació de grups de suport entre iguals.

La participació en aquest tipus de grups **ha estat declarada positiva per part de totes les dones.**

²⁰En particular, la metodologia de CADMI es basa en: la individualització de recorreguts específics; la privadesa i seguretat de les persones; la relació entre dones; la construcció d'un entorn grupal horitzontal entre treballadores i treballadors (totes les entrevistes de CADMI sempre inclouen dues treballadores per crear circularitat). Aquesta és la raó per la qual no sempre es fa servir el grup de suport entre iguals.

Àrea 8 - Assessorament sobre criança

La pandèmia de COVID-19, igual que en molts altres casos, va ressaltar problemes existents en relació amb la relació entre el gènere i el treball de cura. Durant la pandèmia, les dones amb fills i filles a càrrec van enfrontar un risc més gran de problemes de salut mental en comparació amb les persones sense fills/es. La pandèmia va mostrar un panorama clarament esbiaixat pel gènere: les dones van assumir la major part de la responsabilitat en la cura dels nens i nenes i van fer més hores de treball domèstic. Moltes, a més, també van haver de compatibilitzar això amb una feina remunerada.

Si la manca de serveis adequats ja perjudica les dones i limita l'èxit de la igualtat de gènere, això és encara més vàlid per a les supervivents de violència de gènere. Com ja hem esmentat, sovint es troben soles i sense una xarxa familiar, afectiva o de suport en què confiar. A molts països, encara preval el que s'anomena "Estat de Benestar Mediterrani"²¹, un sistema que delega el treball de cura a la família i substitueix el benestar públic. No obstant això, per a les supervivents, encara és més necessari enfortir els serveis públics de cura infantil en aquest sentit.

Al pilot del projecte LILA, **19 dones van rebre suport en matèria de maternitat i habilitats per a la criança**. Totes elles van rebre suport per facilitar-ne l'accés a serveis i formar part d'un grup d'iguals amb altres mares; mentre que algunes també van rebre suport en: pràctiques de criança (4 dones); pràctica educativa (5); pràctiques escolars (3) i es va recolzar una dona en orientació sobre com respondre a les necessitats especials del seu fill. El 84% de les dones que han rebut suport en aquest sentit (16/19) van indicar que van superar, encara que sigui parcialment, les dificultats en la cura dels fills o filles.

Les organitzacions que van detectar més dificultat i demanda de les dones en l'assessorament sobre maternitat i criança van ser Diotima i ABD.

---

²¹ Gal, J. (2010). Is there an extended family of Mediterranean welfare states? *Journal of European Social Policy*, 20(4), 283-300. <https://doi.org/10.1177/0958928710374374>

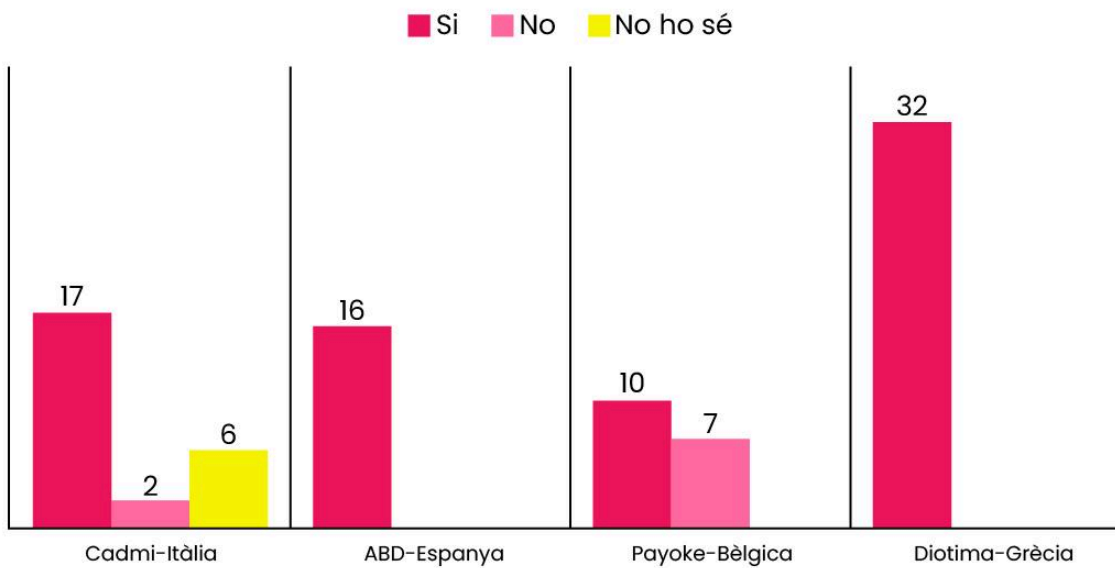
Àrea 9 – Xarxes de suport social

“Tinc més iniciativa, estic més activa”

“Surto més de casa, he conegut gent amb qui tinc bona relació”

S'ha esmentat diverses vegades la importància de recrear una xarxa de relacions tant pel benestar psicològic de les dones com pel seu apoderament socioeconòmic. Aquí mostrem el canvi que es va produir a través del pilot en aquest àmbit:

Han millorat les relacions amb el seu entorn?

Àrea II- Avaluació global

Les dades mostren que, **per al 90% de les dones que van respondre aquesta pregunta, va haver-hi una millora/canvi en la seva situació.**

- **Pregunta:** Consideres que ha millorat la seva situació pel pas al pilot?

ABD: 26 Sí

CADMI: 8 Sí; 8 no disponible

Payoke: 12 Sí; 5 NO

Diotima: n/a

88% de les persones que van respondre la pregunta (tant dones contestant a títol personal, com professionals que van contestar la pregunta conjuntament amb les dones) van manifestar que les dones estaven **satisfetes amb les activitats en què van participar.**

- **Pregunta:** Consideres que la dona està satisfeta amb les activitats en què ha participat?

ABD: 26 Sí

Payoke: 11 sí; 4 casos impossibles de verificar a causa de trauma complexos; 1 TDAH i autisme.

CADMI: n/a

Diotima: n/a

4. Avaluació de la formació per a professionals

Tot seguit, s'analitza l'impacte de les formacions organitzades per cada entitat per tema. L'avaluació segueix la subdivisió amb què es van dissenyar els qüestionaris.

Indicadors del projecte
100 participants fan la formació 90% de les professionals que hi participen augmenten les seves habilitats i eines
Quan?
De febrer a març de 2023
Què?
20h de formació en línia dividides en 6 sessions i impartides per persones expertes de les organitzacions sòcies.
Com?
Metodologia d'igual a igual https://www.youtube.com/playlist?list=PL2WQbDhB24Pp9W0bZCtwexn18BdFCYnt G
Temes
Tràfic d'éssers humans (centrant-se en el mètode 'loverboy') Violència de gènere a Catalunya – model de serveis d'atenció especialitzada Violència de gènere - Intervenció grupal i comunitària Violència de gènere - Metodologia d'acolliment Violència de gènere - Suport a supervivents migrants i refugiades

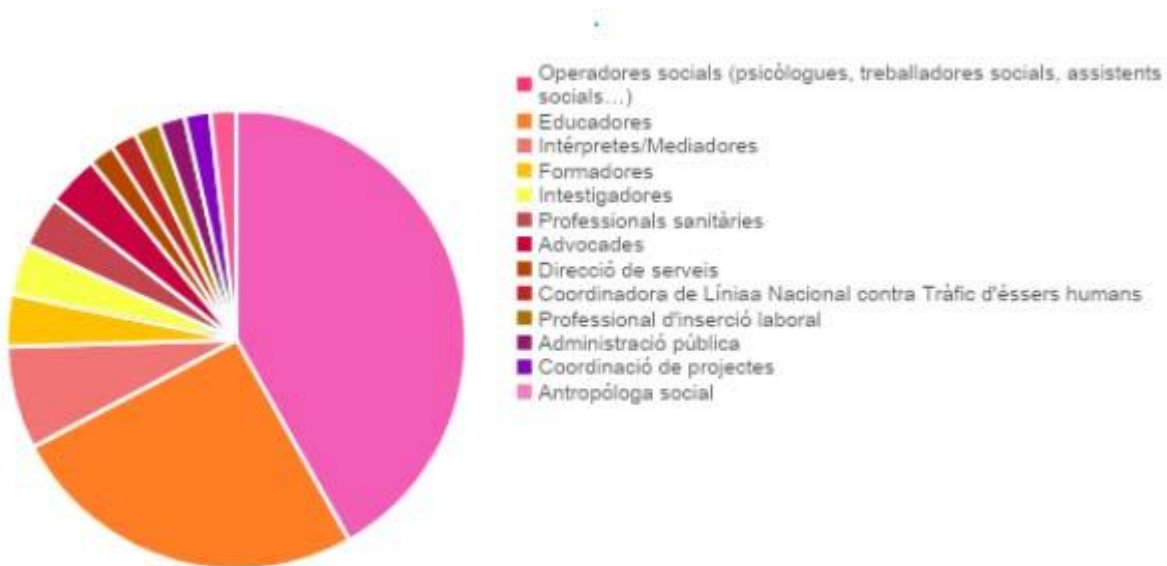
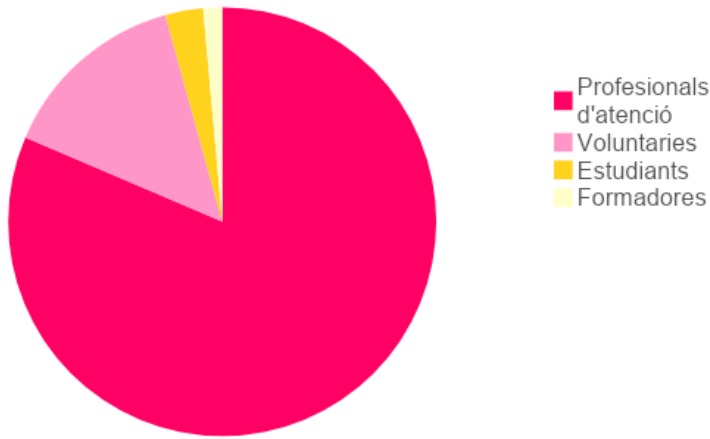
4.1 Disseny del qüestionari

Els qüestionaris van ser elaborats per l'avaluadora externa i discutits després amb l'equip del projecte. Les preguntes van seguir una dimensió de recerca tant qualitativa com quantitativa i es divideixen en 3 àrees macro:

INFORMACIÓ GENERAL	APRENTATGE	AVALUACIÓ DEL CURS
Dades sociodemogràfiques: edat, professió i relació amb el projecte.	Aspectes d'aprenentatge, investigador en particular les eines, metodologies i temes més interessants per exercir el lloc de treball.	Avaluació de les expectatives de les participants i de qualsevol tema que els hagués agradat explorar més a fons.

Les dades del qüestionari es van processar col·lectivament per a la totalitat de la formació, amb la finalitat de proporcionar una imatge completa.

4.2 Participants

Només 14 participants que van contestar l'enquesta de satisfacció eren professionals de les organitzacions sòcies del projecte, la resta de participants procedien d'altres organitzacions.²²

²² Cal destacar que l'índex de resposta al qüestionari de satisfacció va ser molt Baix per part de les persones participants, per tant, aquí només es recullen les percepcions de les professionals que van contestar però no de totes les assistents.

4.3 Resultats

Gràcies a la formació, les participants van tenir l'oportunitat d'aprendre noves metodologies i eines en relació amb l'atenció i el suport a les persones supervivents:

- **El 87% de les participants** van aprendre **noves metodologies** per donar suport a les supervivents de violència;
- **El 84% de les participants** va afirmar haver adquirit **noves eines** en relació amb el suport a les víctimes de violència;
- **El 93% de les participants** va declarar que **incorporaria les noves metodologies i eines adquirides durant la formació a la pràctica laboral.**

“Com a psicòloga, em va alegrar veure que les necessitats individuals de la víctima/supervivent es prioritzen i que els procediments es realitzen al seu propi ritme”

4.4 Aspectes particularment rellevants per a la seva feina

A continuació, es presenten alguns dels continguts, metodologies, eines i aprenentatges identificats com a més rellevants per part de les professionals assistents a la formació.

Tema	Metodologies	Eines/instruments
Tràfic de persones (mètode 'loverboys')	Prevenció Protocols Col·laboracions i partenariats Avaluació de necessitats El mètode Loverboy i l'enfocament en el seu abordatge	Pensar més enllà Eina de prevenició GPS Un mapa de les diferents etapes de caure a la victimització

<p>Violència de gènere a Catalunya – model de serveis d’atenció especialitzada</p>	<p>Protocols i serveis Com utilitzar les lleis, regulacions i recursos existents</p>	<p>Referència a recursos i normativa vigent.</p>
<p>Violència de gènere - Intervenció grupal i comunitària</p>	<p>Cura L'enfocament terapèutic multifamiliar Metodologia de treball amb el grup</p>	<p>Coneixement Dinàmica de grup Intervenció grupal i l'experiència dels familiars que hi han participat</p>
<p>Violència de gènere - Metodologia d'acolliment</p>	<p>Suport a les supervivents Avaluació de riscos La metodologia d'avaluació SARA Col·laboracions i partenariats Protocols El paper d'Internet i les xarxes socials Com recolzar les supervivents des de l'entorn d'amistats Establir les necessitats de la víctima. Acollida de les supervivents, com crear una relació La manera com es realitza l'entrevista en funció de les necessitats, el ritme i els recursos de la dona (simulació) Formes per afrontar diferents situacions de violència, agressions i solucions.</p>	<p>Empoderament Alienació parental</p>

Violència de gènere - Suport a supervivents migrants i refugiades	L'ús de l'art als processos d'acompanyament Activitats d'apoderament Com fer una entrevista amb supervivents Enfocament feminista Confidencialitat	Pla d'assistència jurídica proporcionat a supervivents de violència de gènere Vocabulari apropiat
--	--	---

"La idea més valuosa que vaig extreure va ser acceptar l'elecció d'una noia per oferir serveis sexuals i començar la meva feina sense jutjar-la"

4.5 Avaluació de la formació

El 87% de les participants va afirmar que es van complir àmpliament les expectatives amb la formació, mentre que per al 13% les expectatives es van complir en certa mesura. De fet, al 19% li hauria agradat debatre més temes, per contra d'un 81% de les participants que van indicar que no.

Altres temes que a les participants els hagués agradat discutir són:

- Drets de les persones refugiades;
- Abordar i explorar com/si la cultura té un impacte en les actituds i els comportaments d'adolescents, i si això podria facilitar casos de tràfic de persones mitjançant el mètode 'loverboy';
- Com abordar les emocions de les potencials víctimes;
- Diferents models d'intervencions sobre la violència de gènere;
- Què poden fer les persones que no són professionals per ajudar una dona si sospiten o saben que està sent abusada d'alguna manera?
- Comunicació a les xarxes socials: com les plataformes de xarxes socials serveixen com a catalitzador per facilitar el tràfic de persones i sobre els danys de la pornografia i els vincles amb la violència de gènere;
- Comparar marcs legals i respostes del sistema judicial.

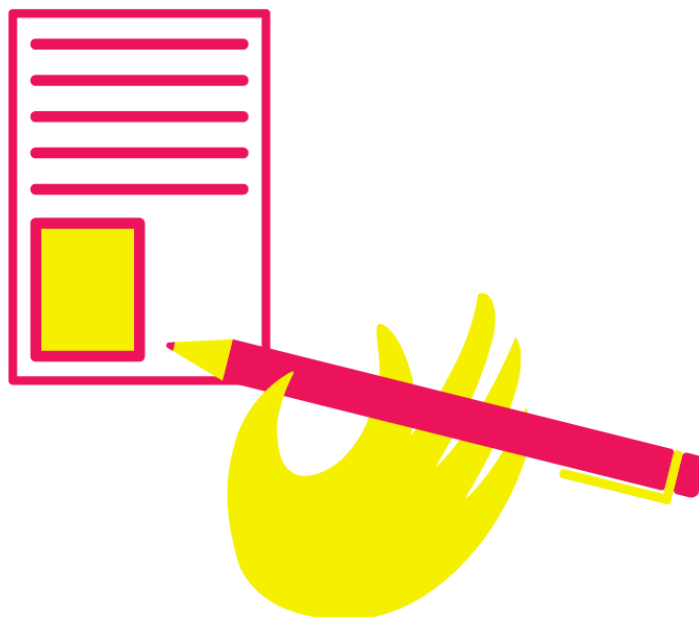
4.6 Comprensió de la formació

La **majoria de participants que van contestar l'enquesta (57%) van trobar que el contingut del curs era fàcil d'entendre**, mentre que al 5% no li va resultar fàcil d'entendre, probablement també a causa de l'ús de l'anglès. De fet, el 14% de les participants va afirmar que l'ús de l'idioma anglès va ser un obstacle per comprendre el curs.

El 96% de les participants va considerar que la formació era rellevant per al seu treball/voluntariat actual, i el 97% va afirmar que compartiria coneixements i metodologies apreses amb col·legues. Finalment, totes les participants van declarar estar interessades a assistir a altres sessions de formació.

4.7 Avaluació general

L'elecció d'organitzar les capacitacions com a intercanvi entre parells va resultar efectiva, tant en termes d'intercanvi de coneixements com d'altres interessos i participació. En particular, les metodologies més rellevants per a les participants van ser la creació de **protocols, les metodologies grupals, la possibilitat d'abordar diferents tipus de violència i l'enfocament feminista**.

5. Avaluació de les organitzacions col·laboradores

L'avaluació de l'impacte del projecte a les organitzacions col·laboradores es va fer a través **d'entrevistes individuals o grupals** que les entitats sòcies van mantenir amb representants d'aquestes organitzacions, seguint 3 temes principals/preguntes guia:

- Identificació de les activitats/serveis/mecanismes proporcionats pel projecte Lila que va ajudar a enfortir i millorar la resposta territorial a la violència de gènere.
- Hi ha alguna activitat/servei/mecanisme del projecte Lila que apreciïs especialment i que adoptaries o difondries a través de la xarxa local?
- Com capitalitzaràs i ampliaràs l'experiència del pilot?

A continuació s'analitzen les respostes per a cada entitat sòcia que, depenent de l'estructura de l'associació, el context i les beneficiàries amb què treballen, van comptar amb diferents tipus d'organitzacions col·laboradores i van implicar diferents perfils en l'avaluació.

ABD - Espanya

Organitzacions col·laboradores implicades

Representants de l'administració pública amb qui es va treballar al pilot.

Valoració sobre la millora en la resposta territorial a la violència de gènere

La **complexitat en el transport i la mobilització de les dones**, particularment en àrees rurals i aïllades, va ser emfatitzada com un dels principals reptes en la resposta territorial a la VG. Tot i això, totes representants entrevistades van afirmar que, malgrat els desafiaments logístics, les activitats proposades van ser ben rebudes i rellevants per a les necessitats de les dones al territori.

Es va destacar la importància de treballar sobre les **migracions i la violència** a través d'assessorament especialitzat com a actiu important proporcionat pel pilot. Segons les seves experiències, les dones mostren preferència per **enfocaments que no se centren únicament en la violència** i, en aquest sentit, es va valorar molt la inclusió d'activitats com ara artteràpia i altres opcions recreatives dins del programa pilot.

Es va valorar molt **l'aspecte comunitari**. Es va destacar la importància del grup de suport a la criança i les diferents activitats i sortides grupals, que van ser avaluades positivament per a la recuperació de la violència, estenent-se més enllà de la intervenció professional.

Què adoptarien per a la xarxa?

Les activitats comunitàries i les activitats lúdiques proposades. No obstant això, atesa la seva condició de serveis públics, van emfatitzar la flexibilitat limitada que tenen per implementar aquests enfocaments.

DIOTIMA - Grècia

Organitzacions col·laboradores implicades

Associacions que s'ocupen de l'apoderament socioeconòmic de dones, migrants i refugiats, suport psicològic, atenció.

Valoració sobre la millora en la resposta territorial a la violència de gènere

Van destacar les campanyes (com la Campanya Act Now, desenvolupada en el marc del projecte), que probablement van tenir un paper crucial en la **sensibilització** sobre la violència de gènere i la promoció de comportaments segurs. Segons les persones entrevistades, aquestes campanyes podrien haver contribuït a canviar les actituds socials, educar la comunitat i encoratjar persones a reconèixer i abordar la violència de gènere.

Un altre aspecte destacat va ser la **integració d'una perspectiva de gènere en activitats i serveis** que millorin la resposta territorial a la violència de gènere.

També es van esmentar com a aspectes que van contribuir a una millora les actualitzacions periòdiques sobre violència de gènere. Aquest seguiment continu pel que fa a les usuàries i la difusió d'informació van contribuir a mantenir una resposta eficaç que es va adaptar a les dinàmiques canviants de la violència de gènere. Aquests esforços van reflectir una estratègia integral que va abordar diversos aspectes del problema i va crear un sistema més resilient i receptiu.

Què adoptarien per a la xarxa?

Es van destacar:

- Les reunions periòdiques amb les parts interessades van fomentar un entorn de col·laboració;

- Intercanvi de Millors Pràctiques;
- Esforços coordinats i intercanvi de recursos;
- Campanyes d'informació i sensibilització;

PAYOKE - Bèlgica

Organitzacions col·laboradores implicades

Organització sense ànim de lucre amb la missió principal de salvaguardar el benestar i la seguretat dels nens.

Valoració sobre la millora en la resposta territorial a la violència de gènere

Es van valorar especialment les activitats lúdiques, debats en grup, cooperació internacional: 'Sempre és útil seure a taula i compartir experiències. Veure'ns, posar noms a les cares, ens ajuda a conèixer-nos i facilita l'acostament amb preguntes'.

Què adoptarien per a la xarxa?

L'associació no va poder realitzar directament les activitats proposades pels diferents destinataris, però suggereix que seria interessant desenvolupar aquestes activitats d'apoderament no només amb les víctimes directes sinó també amb els joves vulnerables.

Avaluació global

La participació de les organitzacions col·laboradores al projecte va tenir un gran impacte tant en termes de sensibilització sobre els problemes, intercanvi de coneixements (especialment per a les associacions que tracten amb beneficiàries que no s'ocupen directament de la violència de gènere, però que podrien veure's afectats transversalment per ella) com de possibles llarg termini. -estratègies a termini. En el primer cas, l'impacte va estar donat per la campanya de sensibilització inclosa al projecte, al segon per les formacions en què van participar algunes professionals d'aquestes organitzacions, i al tercer per les estratègies proposades com les reunions periòdiques i la creació i establiment de protocols.

6. Avaluació de procés

L'avaluació del procés és donada per l'anàlisi de les entrevistes (individuals o grupals) realitzades a cada entitat sòcia del projecte. En aquest apartat es proporciona una valoració global que permet avaluar el projecte íntegrament i en les interrelacions entre els socis.

De l'avaluació del procés sorgeixen els punts principals següents (dividits en 4 àrees):

Dones beneficiàries

- Les activitats del pilot van ser **accessibles a un ampli espectre de dones**, independentment de la situació o etapa del procés;
- Es considera significativa la **inclusió d'activitats adaptades als fills i filles**;
- El pilot va permetre obrir una línia de treball amb dones dirigida a enfortir el benestar des d'una perspectiva no centrada només en la violència, sinó des d'una **perspectiva lúdica** (musicoteràpia, artteràpia, esport). Els comentaris de les dones van indicar que aquestes activitats els resultaven agradables i que els proporcionaven una breu fuga de les seves circumstàncies difícils. Hi ha diversos serveis que se centren en les necessitats més bàsiques de les supervivents, però pocs que creen espais segurs per al "plaer" i els seus desitjos;
- El pilot va abordar les **necessitats multidimensionals** de les dones supervivents a través d'una avaluació de necessitats per comprendre els desafiaments específics que enfronten, i va proporcionar una gestió de casos individualitzada per comprendre les circumstàncies úniques de cada dona i adaptar el suport en conseqüència.

Professionals

- Es va valorar com a positiu i estimulants l'enfocament en la consciència sobre els **privilegis i el poder** de les professionals;
- El projecte va permetre contractar persones que s'ocupen de la **descompressió emocional de les professionals** que treballen als centres, cosa que evidentment va afectar també en positiu el seu exercici laboral.

Entitats sòcies

- **L'assignació de recursos** es valora com a adequada entre les entitats sòcies;
- El projecte va activar **noves activitats**, però també va permetre **millorar les ja ofertes**, augmentant-ne l'eficiència i l'eficàcia;
- La majoria de les entitats sòcies van destacar com a desavantatge la **temporalitat limitada** del pilot;
- L'establiment d'un **sistema de gestió de casos** va optimitzar el suport a les supervivents;
- Es va destacar la millora dins les entitats participants de la comprensió de les **qüestions de violència de gènere**, així com la millora de les activitats de les entitats que no s'ocupen específicament de la violència de gènere;
- El pilot va millorar la **intervenció multicultural**, realitzant avaluacions periòdiques de les necessitats i preferències culturals específiques de les beneficiàries;
- El pilot va contribuir a visibilitzar i detectar **l'augment de les problemàtiques relacionades amb la salut mental** entre les beneficiàries;
- Es va valorar molt el **suport a l'orientació laboral** i les **classes d'idiomes**, especialment com a procés personalitzat i individualitzat;

Xarxa

- Les activitats proposades van emfatitzar **l'enfocament col·lectiu i comunitari** i van permetre que les dones creïn nous vincles i relacions socials;
- El projecte va **millorar les xarxes internes** per evitar la duplicació de serveis, va realitzar un mapeig integral dels serveis i intervencions existents a la comunitat per identificar bretxes, superposicions i àrees on es va poder enfortir la col·laboració;
- L'intercanvi de pràctiques va permetre millorar el coneixement sobre com funcionen els serveis en diferents contextos i va permetre comparar a nivell europeu amb altres realitats que aborden la violència. Això és molt valorat, ja que el context contemporani és global i moltes persones involucrades en els processos (començant per les beneficiàries) provenen de diferents llocs;
- Treballar en col·laboració amb les parts interessades per organitzar sessions informatives ha ampliat la perspectiva de les entitats participants sobre **estratègies efectives de comunicació i participació**.

7. Conclusions

Avaluació dels criteris del DAC de l'OCDE

RELLEVÀNCIA La intervenció està fent el correcte?

Els objectius i el disseny de la intervenció responen a necessitats de les beneficiàries (suport psicològic, orientació laboral, classes d'idiomes, serveis jurídics) que no sempre es troben als serveis regulars. En particular, el projecte ha perfeccionat la prestació d'aquests serveis adaptats a les dones i amb una xarxa que permet no duplicar esforços.

COHERÈNCIA Encaixa la intervenció?

La violència contra les dones és un tema d'interès a les polítiques tant nacionals com internacionals. A nivell europeu, malgrat la creixent atenció prestada al suport a les supervivents de la violència de gènere, encara cal adoptar mesures concretes. En aquest marc, el projecte LILA té el mèrit d'haver provat un enfocament holístic, multiservei i interseccional que respon a les necessitats de les dones.

A més, el projecte LILA ha estat coherent en la mesura que cada entitat sòcia ha implementat accions i relacions que ja tenia a l'àrea on treballa, utilitzant el projecte per millorar-ne l'efectivitat.

EFICÀCIA La intervenció està aconseguint els seus objectius?

Els objectius del projecte han estat mesurats en funció de tres indicadors: dones beneficiàries, formació i organitzacions col·laboradores.

Pel que fa a les beneficiàries, els **objectius es van assolir parcialment**: els majors resultats es van aconseguir a les àrees d'a) adquisició d'habilitats útils per a la inserció laboral i coneixements lingüístics b) millora de la situació des del punt de vista legal i c) ajuda a la criança i a la millora de la xarxa social. Només la meitat de les dones van percebre un canvi positiu a l'àmbit de la millora de l'autoestima/situació psicològica. Creiem que això és perquè el canvi en aquesta àrea **necessita més temps** que en activitats més pràctiques, on les beneficiàries poden veure resultats immediats. Per tant, considerem que les activitats implementades pel pilot, especialment quan es van adaptar específicament per a dones, van ser efectives.

Pel que fa a les **formacions**, es va aconseguir l'objectiu plantejat (90% de les professionals participants van millorar les seves habilitats), específicament de la manera següent:

- El 87% de les participants van aprendre noves metodologies per donar suport a les supervivents de violència;
- El 84% de les participants va afirmar haver adquirit noves eines en relació amb el suport a les supervivents de violència;
- El 93% de les participants va afirmar que utilitzaria les noves metodologies i eines apreses durant la formació en línia en la seva experiència laboral/voluntariat.

Particularment eficaç va ser l'elecció d'organitzar la formació com a intercanvi entre parells. Això va permetre abordar la **violència de gènere** com a transversal a diferents situacions que viuen les dones, l'intercanvi de pràctiques, una **perspectiva transnacional i interseccional**.

Pel que fa al tercer indicador, organitzacions col·laboradores, aquestes van mostrar una avaluació positiva del projecte: l'impacte es va aconseguir principalment a través de les campanyes presentades i la formació que, per tant, va impactar en la sensibilització i la millora de les habilitats. A més, va augmentar la necessitat de reunions i protocols periòdics.

EFICIÈNCIA Què tan bé s'estan fent servir els recursos?

El propòsit d'aquest informe no és fer una avaluació financera. Això no obstant, el que ressalta especialment de l'avaluació resultant de les entrevistes amb les entitats sòcies, és que els recursos del projecte van possibilitar la implementació **d'activitats existents i la introducció de noves**, totes considerades com a necessàries. A més, es va valorar positivament la **transparència** amb què es van distribuir els recursos del projecte. D'aquesta manera, els recursos del projecte esdevingueren una eina per donar suport i millorar el treball diari ja realitzat per les entitats. Només en un cas es va informar que l'esforç administratiu requerit pel tipus de projecte europeu va restar temps de les tasques rutinàries de les professionals.

8. Lliçons apreses i recomanacions

"Algú està invertint en el meu projecte, en el meu camí"

L'objectiu principal del projecte LILA era dissenyar, implementar i avaluar un **programa de suport integral i personalitzat** adreçat a dones supervivents de violència de gènere i als seus fills i filles en funció de les necessitats individuals, prestant especial atenció a les necessitats derivades de la crisi social i econòmica derivades de la pandèmia de Covid-19.

Els objectius específics s'han realitzat sobretot gràcies a a) l'experiència de les entitats sòcies, compartida a través de la formació basada en la metodologia entre parells b) les xarxes comunitàries i locals c) l'enfocament feminista que posa les dones al centre i que ha permès crear serveis adaptats a les necessitats específiques de les dones. d) un enfocament interseccional que ha reconegut les necessitats específiques de les dones i els diferents eixos de discriminació que enfronten.

Això no obstant, és fonamental un temps d'intervenció **més prolongat i sostingut**, tant amb les dones com amb les activitats implementades. Fins i tot si s'ha aconseguit una part important dels objectius planificats, es creu fermament que ampliar la durada del programa i assignar recursos addicionals produiria resultats encara millors. Un termini més ampli i més recursos permetrien un enfocament més integral i de més impacte per abordar les necessitats de la comunitat.

Lliçons apreses a considerar per a una possible ampliació del pilot:

- Proporcionar una **intervenció més llarga** per al procés de suport a cada dona;
- Mantenir el focus en les **necessitats específiques** de les dones;
- Implementar **accions basades en el benestar i un enfocament positiu** (per exemple, treballar des de l'artteràpia o la musicoteràpia) que siguin eficaços per a la recuperació de les dones;
- Implementar **formació entre parells** amb altres entitats i organitzacions (fins i tot aquelles no directament vinculades a la violència de gènere) a nivell nacional i internacional;
- **Consolidació de pràctiques** i coneixements del Projecte LILA i capitalització de les accions pilot;

- Realitzar accions per **augmentar l'adquisició de les eines i metodologies** proposades perquè el projecte no sigui considerat com a càrrega extra en el dia a dia de les professionals;
- Permetre **temps suficient per construir relacions** i confiança amb altres organitzacions per involucrar-les en les activitats del projecte;
- Reforç de **l'ecosistema local** per donar suport a les dones supervivents. Estreta cooperació entre les organitzacions i institucions de la xarxa;
- Aplicació d'un **enfocament feminista i interseccional** a la implementació del projecte i definició de les accions;
- Assegurar la **replicabilitat i escalabilitat** del pilot.

El contingut d'aquest informe representa només les opinions de l'autor i és la seva exclusiva responsabilitat. La Comissió Europea no es fa responsable de l'ús que es pugui fer de la informació que hi conté.

Projecte finançat per la Unió Europea 101049286

101049286 - LILA - CERV-2021-DAPHNE

<https://lilaproject.eu>

Funded by the
European Union

Supporting GBV
survivors

